

ISSN (ONLINE): 2518-1971

НАУКОВО-
ПРАКТИЧНИЙ
ЖУРНАЛ

СХІДНА ЄВРОПА: ЕКОНОМІКА, БІЗНЕС ТА УПРАВЛІННЯ

Bulgaria

Hungary

Poland

Romania

Slovakia

Czech Republic

Lithuania

Latvia

Estonia

Ukraine

Moldova

12` 2018

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ПРИДНІПРОВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ
БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ»

СХІДНА ЄВРОПА: ЕКОНОМІКА, БІЗНЕС ТА УПРАВЛІННЯ

Електронне наукове фахове видання

Випуск 1 (12) 2018

Дніпро

2018

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Голова редакційної ради:

Большаков Володимир Іванович, доктор технічних наук, професор, академік АН ВШ України, дійсний член Академії будівництва України, заслужений діяч науки та техніки України, ректор Державного вищого навчального закладу «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури».

Головний редактор:

Верхоглядова Наталя Ігорівна, доктор економічних наук, професор, проректор з науково-педагогічної та навчальної роботи Державного вищого навчального закладу «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури».

Заступник головного редактора:

Фісуненко Павло Анатолійович, кандидат економічних наук, доцент, декан економічного факультету, доцент кафедри обліку, економіки та управління персоналом підприємства Державного вищого навчального закладу «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури».

Відповідальний секретар:

Макарова Ганна Сергіївна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри обліку, економіки та управління персоналом підприємства Державного вищого навчального закладу «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури».

Члени редакційної колегії:

Білоконь Анатолій Іванович, доктор технічних наук, професор, декан будівельного факультету, професор кафедри технології будівельного виробництва Державного вищого навчального закладу «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури».

Божанова Вікторія Юріївна, доктор економічних наук, професор, професор кафедри менеджменту, управління проектами та логістики Державного вищого навчального закладу «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури».

Вечеров Валерій Тимофійович, доктор технічних наук, професор, завідувач кафедри менеджменту, управління проектами та логістики Державного вищого навчального закладу «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури».

Євсєєва Галина Петрівна, доктор наук з державного управління, професор, завідувач кафедри українознавства Державного вищого навчального закладу «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури».

Залунін Володимир Федорович, доктор економічних наук, доцент, професор кафедри обліку, економіки та управління персоналом підприємства Державного вищого навчального закладу «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури».

Іванов Сергій Володимирович, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансів і маркетингу Державного вищого навчального закладу «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури».

Каховська Олена Володимирівна, ддоктор економічних наук, доцент, професор кафедри обліку, економіки та управління персоналом підприємства Державного вищого навчального закладу «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури».

Левчинський Дмитро Львович, доктор економічних наук, доцент, в.о. завідувача кафедри кафедри обліку, економіки та управління персоналом підприємства Державного вищого навчального закладу «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури».

Орловська Юлія Валеріївна, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри міжнародної економіки Державного вищого навчального закладу «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури».

Пашкевич Марина Сергіївна, доктор економічних наук, доцент, професор кафедри економіки підприємства Державного вищого навчального закладу «Національний гірничий університет».

Поповиченко Ірина Валеріївна, доктор економічних наук, професор, професор кафедри менеджменту, управління проектами та логістики Державного вищого навчального закладу «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури».

Семенов Андрій Григорович, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки підприємства Класичного приватного університету.

Трифонов Іван Володимирович, доктор технічних наук, доцент, професор кафедри технології будівельного виробництва Державного вищого навчального закладу «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури».

Шапошников Костянтин Сергійович, доктор економічних наук, професор, директор Причорноморського науково-дослідного інституту економіки та інновацій.

Andrzej Gwiżdż, професор, завідувач кафедри економіки Вищої школи бізнесу Національного університету Луїса (м. Новий Сонч, Польща).

Stanislava Sokolowska, професор, доктор філософії, декан економічного факультету Опольського державного університету (м. Ополь, Польща).

Sébastien Menard, доцент, доктор філософії, Факультет права, економіки та управління, Університет міста Ле-Ман (м. Ле-Ман, Франція).

Ulian Galina, доктор економічних наук, професор, декан факультету економічних наук Молдавського державного університету (м. Кишинів, Молдова).

Видання входить до «Переліку електронних фахових видань, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук» на підставі Наказу МОН України від 16 травня 2016 № 515 (Додаток 12).

Рекомендовано до поширення в мережі інтернет Вченою радою
ДВНЗ «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури»
(Протокол № 2 від 27 лютого 2018 р.)

Сайт електронного видання: www.easterneurope-ebm.in.ua

Електронне наукове фахове видання

СХІДНА ЄВРОПА: ЕКОНОМІКА, БІЗНЕС ТА УПРАВЛІННЯ

Випуск 1 (12) 2018

Коректура • *Л.М. Петрушевський*

Комп'ютерна верстка • *С.Ю. Калабухова*

Засновник видання:

ДВНЗ «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури»

Адреса редакції: 49600, м. Дніпро,

вул. Чернишевського, 24-а

Телефон: +38 (063) 051 91 37

Веб-сайт журналу: www.easterneurope-ebm.in.ua

E-mail редакції: editor@easterneurope-ebm.in.ua

ЗМІСТ

ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ДУМКИ

Гріненко А.Ю. ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ЖИТТЯ НАСЕЛЕННЯ ТА ЙОГО ВПЛИВ НА СТАН ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ В УМОВАХ ІНСТИТУЦІЙНИХ ЗМІН.....	3
Кім О.О. ЩІЛЬНІСТЬ НАЯВНОГО ДОХОДУ ТА ВРП РЕГІОНІВ УКРАЇНИ ЗА 2015–2016 РОКИ В МОДЕЛІ ОДИНИЧНОЇ ЕКОНОМІКИ АГРЕГОВАНОГО РИНКУ.....	10

СВІТОВЕ ГОСПОДАРСТВО І МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

Гузенко І. Ю. ДИФЕРЕНЦІАЦІЯ І СВІТОВА ЕКОНОМІКА: ГЛОБАЛІЗАЦІЯ, ЕКОНОМІЧНА ЕВОЛЮЦІЯ, РЕГІОНАЛЬНА ІНТЕГРАЦІЯ	14
Шинкаренко Р.В., Семенець В.В. СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ ФОРМ ВИХОДУ ПІДПРИЄМСТВ НА ЗОВНІШНІ РИНКИ.....	19

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

Аніщенко В.О. АКТУАЛЬНІ НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ УПОВНОВАЖЕНИХ ОРГАНІВ ІЗ ПИТАНЬ ПРОБАЦІЇ: ЕКОНОМІКО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ.....	25
Білик К.В., Лісовицький В.М. МОЛОДІЖНЕ БЕЗРОБІТТЯ В УКРАЇНІ: СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....	31
Богачев Р.М. ГЕОПОЛІТИКА ТА ПРОЦЕСИ САМООРГАНІЗАЦІЇ СОЦІАЛЬНИХ СИСТЕМ.....	36
Брюшкова Н.О., Березовська В.Ю. УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ ПОТОКАМИ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОЇ ГАЛУЗІ.....	44
Брюшкова Н.О., Гилка Б.В. ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ СКЛАДСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ВИНОРІБСТВА	48
Власенко О.П., Волкова І.М. ТРАНСАКЦІЙНІ ВИТРАТИ МАРКЕТИНГОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ АГРОБІЗНЕСУ.....	53
Галушак М.П., Галушак О.Я., Гарасимчук Н.М. РЕФОРМА ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ В УКРАЇНІ ЯК КРОК НА ШЛЯХУ ДО ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ.....	59
Гурбик Ю.Ю. СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСУВАННЯ ТУРИСТИЧНОЇ СФЕРИ УКРАЇНИ.....	67
Денисов О.Є. ІНВЕСТИЦІЙНА БЕЗПЕКА В СИСТЕМІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ГАЛУЗІ.....	72
Лір В.Е. НАЦІОНАЛЬНА ЕНЕРГЕТИЧНА БЕЗПЕКА В КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛЬНИХ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ.....	72
Маховка В.М., Лобач Л.В. ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ СФЕРОЮ ТУРИЗМУ.....	84
Мостова А.Д. СУЧАСНІ ВИДИ ІННОВАЦІЙНОГО МАРКЕТИНГУ В ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ.....	88
Пішенін І.К. ДОЦІЛЬНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ КОМПЕТЕНТНІСНОГО ПІДХОДУ ДО ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ ЯКОСТЕЙ СПЕЦІАЛІСТІВ ТРАНСПОРТНОГО КОМПЛЕКСУ.....	94

Плотнікова М.Ф., Мартинчук І.В. ЗЕЛЕНИЙ ТУРИЗМ ЯК МЕХАНІЗМ БАГАТОФУНКЦІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ.....	98
ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ	
Дюжев В.Г., Бойченко О.И. ИННОВАЦИОННАЯ ВОСПРИИМЧИВОСТЬ РЫНКА ДЛЯ ОТРАСЛИ ЭЛЕКТРОЭНЕРГЕТИКА.....	107
Боровік Л.В. ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК АГРАРНОЇ ГАЛУЗІ ЯК МЕТОД АКТИВІЗАЦІЇ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ.....	112
Вареник В.М., Євтушенко Я.С. ДІАГНОСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ ПІДПРИЄМСТВА.....	117
Вареник В.М., Колопац С.К. ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДІВ ФІНАНСОВО-МАТЕМАТИЧНОГО МОДЕЛЮВАННЯ В УПРАВЛІННІ ПРИБУТКОМ ПОЛІГРАФІЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	123
Вареник В.М., Хорошилов С.К. ФОРМУВАННЯ МЕТОДИКИ ОЦІНКИ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА ЗА СУЧАСНИХ УМОВ ФУНКЦІОНУВАННЯ.....	129
Ганський В.О., Скриль В.В. ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ ТЕХНОЛОГІЧНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ.....	135
Горшкова Л.О., Цвяк С.В. ЛОГІСТИЧНА СИСТЕМА – ОСНОВА ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ СФЕРИ ПОСЛУГ.....	143
Гришина Н.В., Гришина Л.О., Звіришина І.М. ЛОГІСТИЧНЕ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ ТРАНСПОРТНОЇ СИСТЕМИ.....	148
Вареник В.М., Друз'єва С.П. УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ ПРОВЕДЕННЯ АУДИТУ З ОПЛАТИ ПРАЦІ НА ПІДПРИЄМСТВАХ СФЕРИ ПОСЛУГ.....	155
Кошевий М.М., Матвійчук Ю.В. ЕВОЛЮЦІЯ СИСТЕМ УПРАВЛІННЯ МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНИМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯМ ПІДПРИЄМСТВ У СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	161
Кудінова М.М., Паніна А.В. ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ МОТИВАЦІЙНИХ СКЛАДНИКІВ У ДІЯЛЬНІСТЬ СУЧАСНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ УКРАЇНИ.....	168
Кузуб А.В. КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ВІТЧИЗНЯНИХ ВАГОНБУДІВНИХ ПІДПРИЄМСТВ ПІД ЧАС ЗАВОЮВАННЯ НОВИХ РИНКІВ У СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	176
Євтушенко В.А., Кудінова М.М., Лисенко Ю.С. ВПЛИВ АСОРТИМЕНТНОЇ ПОЛІТИКИ НА МАРКЕТИНГОВУ ДІЯЛЬНІСТЬ АПТЕЧНОЇ МЕРЕЖІ.....	182
Лозовська Н.М., Рожко З.П. ДОСЛІДЖЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ (НА ПРИКЛАДІ ВІННИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ).....	190
Меняйлова Г.Є. АГРОХОЛДИНГИ УКРАЇНИ: ПЕРЕДУМОВИ СТВОРЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ.....	197
Михайлов М.Г. РОЗВИТОК МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНОЇ БАЗИ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ.....	202
Нетудихата К.Л., Трущенко І.С. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДІАГНОСТИКИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА В СИСТЕМІ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ.....	207

Полятикіна Л.І. МОДЕЛЬ ПРІОРИТЕТНОСТІ РОЗПОДІЛУ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ МАЛОГО БІЗНЕСУ.....	211
Помаз О.М., Бархатов І.О., Литовка Р.В. ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТНОЇ ІННОВАЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВА.....	216
Поповиченко І.В., Подалюк М.Р., Горела В.Д. УПРАВЛІННЯ РЕЗУЛЬТАТИВНІСТЮ ТА ЕФЕКТИВНІСТЮ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ ПІДПРИЄМСТВА НА ОСНОВІ ЗАСТОСУВАННЯ ЛОГІСТИЧНОГО ПІДХОДУ.....	222
Саєнсус М.А. АУТСОРСИНГ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ ІНСТРУМЕНТ ОТРИМАННЯ СТІЙКОЇ КОНКУРЕНТНОЇ ПЕРЕВАГИ.....	227
Седікова І.О., Дьяченко Ю.В. ЗАСТОСУВАННЯ АПАРАТУ ТЕОРІЇ ІГОР ПІД ЧАС ВИБОРУ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ М'ЯСОПЕРЕРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ	234
Skyba M.V. HOW TO ENSURE LEADERSHIP IN THE WORLD MARKET OF INSURANCE SERVICES: THE EXPERIENCE OF STRATEGIC MANAGEMENT OF FOREIGN COMPANIES.....	240
Язвінська Н.В., Домашева Є.А. УПРАВЛІННЯ МАРКЕТИНГОМ ПІДПРИЄМСТВА КРИЗЬ ПРИЗМУ УПРАВЛІННЯ ВІДНОСИНАМИ.....	245

РОЗВИТОК ПРОДУКТИВНИХ СИЛ І РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

Бортнюк Т.Ю., Курчаба О.Є. ЕКОЛОГІЧНА РЕГЛАМЕНТАЦІЯ ЕНЕРГЕТИКИ УКРАЇНИ.....	251
Гриневич Л.В. МЕТОДИЧНИЙ ПІДХІД ДО ПРОГНОЗУВАННЯ ДИСБАЛАНСУ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗПОДІЛУ ПРОДУКТИВНИХ СИЛ РЕГІОНУ.....	256

ДЕМОГРАФІЯ, ЕКОНОМІКА ПРАЦІ, СОЦІАЛЬНА ЕКОНОМІКА І ПОЛІТИКА

Володівщук А.С. ВИЩА ОСВІТА ЗА КОРДОНОМ: ФАКТОРИ ВИБОРУ ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ.....	261
Дружиніна В.В. СИСТЕМА СТРАТЕГІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗБАЛАНСОВАНOSTI МІСЦЕВОГО РИНКУ ПРАЦІ.....	265
Заюков І.В. ОЦІНКА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ЕФЕКТІВ В АСПЕКТІ САМОЗБЕРЕЖЕННЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ.....	273
Гірман А.П., Ромашко І.Ю., Белік А.Ю. ДЕРЖАВНА СЛУЖБА ЗАЙНЯТОСТІ НАСЕЛЕННЯ ЯК ІНФРАСТРУКТУРНИЙ СКЛАДНИК РИНКУ ПРАЦІ.....	278

ГРОШІ, ФІНАНСИ І КРЕДИТ

Галайко А.М., Ванькович Д.В. ДЕРЖАВНА ФІНАНСОВА ПІДТРИМКА ПІДПРИЄМСТВ ЯК ІНСТРУМЕНТ АКТИВІЗАЦІЇ РОЗВИТКУ АГРАРНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ.....	284
Дехтяр Н.А., Дейнека О.В., Голик Д.В. ОПТИМІЗАЦІЯ СТРУКТУРИ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА.....	289
Онищенко Ю.І., Гребенщикова Т.С. ПРИБУТОК ЯК ОСНОВНЕ ВНУТРІШНЄ ДЖЕРЕЛО УПРАВЛІННЯ ВЛАСНИМ КАПІТАЛОМ БАНКУ.....	294

Гребінська С.І., Шмерко О.П. ОГЛЯД СУЧАСНОГО СТАНУ РИНКУ ІПОТЕЧНОГО КРЕДИТУВАННЯ В УКРАЇНІ.....	301
Гурова К.Д., Балабай С.В. ПРОГНОЗУВАННЯ ПОКАЗНИКІВ КРЕДИТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНОГО БАНКУ.....	305
Сергєєва О.С., Донєва Г.І. ОСОБЛИВОСТІ БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКІВСЬКОЇ УСТАНОВИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	310
Дубінська А.А. ХАРАКТЕРИСТИКА ОСНОВНИХ ВИДІВ ПОДАТКОВИХ ВІДРАХУВАНЬ ДО МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ У СВІТОВІЙ ТА ВІТЧИЗНЯНІЙ ПРАКТИЦІ.....	316
Журавка О.С., Відменко Ю.В., Кобець Ж.О. РОЗВИТОК ІНСТИТУТУ СТРАХОВИХ БРОКЕРІВ У КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ.....	320
Захаркін О.О., Захаркіна Л.С., Абравіт А.Ю. ІНВЕСТИЦІЙНА ПРИВАБЛИВІСТЬ ЗОЛОТА ЯК СЕГМЕНТУ ФІНАНСОВОГО РИНКУ З УРАХУВАННЯМ ЧАСОВОГО ГОРИЗОНТУ ІНВЕСТУВАННЯ.....	327
Корват О.В., Шаповалова А.Ю. УПРАВЛІННЯ ВАЛЮТНИМ РИЗИКОМ БАНКУ: ЯКІСНИЙ АСПЕКТ	335
Кузенко Т.Б., Проноза А.П. ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ СТРУКТУРОЮ КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВ МАШИНОБУДІВНОЇ ГАЛУЗІ.....	340
Лактионова О.Е., Мандра Н.Г. КОНТЕНТ АУТСОРСИНГОВИХ ФІНАНСОВИХ УСЛУГ В ЦИФРОВІЗАЦІИ.....	349
Островська Н.С., Лотоцький Б.І. ЕФЕКТИВНІСТЬ МІЖНАРОДНИХ ПЛАТІЖНИХ СИСТЕМ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	355
Маковоз О.С., Передерій Т.С. БЛОКЧЕЙН ЯК ЗАПОРУКА ВАЛЮТНОЇ БЕЗПЕКИ	359

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, АНАЛІЗ ТА АУДИТ

Артюх О.В., Хетагурова Н.О. КОНЦЕПТУАЛЬНА МОДЕЛЬ СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ НАД ОБ'ЄКТАМИ ОБЛІКУ	364
Вареник В.М., Прусан А.В. РОЗРОБКА АЛГОРИТМУ ПРОЦЕСУ ПЛАНУВАННЯ ТА АНАЛІЗУ СОБІВАРТОСТІ ПРОДУКЦІЇ НА ПІДПРИЄМСТВАХ КОКСОХІМІЧНОЇ ГАЛУЗІ.....	369
Мулик Т.О., Колісник А.В. ОСОБЛИВОСТІ ДІАГНОСТИКИ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ.....	376
Круценко А.В. ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ЛІЗИНГУ В УКРАЇНІ.....	381
Павлова Г.Є., Приходько І.П., Щербина А.А. АНАЛІТИЧНА ОЦІНКА ОБСЯГІВ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОДУКЦІЇ ТА ОБЛІКОВИЙ АСПЕКТ ДОХОДУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА.....	385
Лобачева І.Ф., Поліщук Н.В., Смашнюк О.В. АНАЛІЗ ІПОТЕЧНОГО КРЕДИТУВАННЯ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА В УКРАЇНІ.....	390

МАТЕМАТИЧНІ МЕТОДИ, МОДЕЛІ ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ЕКОНОМІЦІ

Лабнюк Ю.М. МОДЕЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ.....	394
---	-----

ОСОБЛИВОСТІ ДІАГНОСТИКИ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

SPECIALIZATIONS OF THE FINANCIAL SECURITY OF UKRAINE

Мулик Т.О.

кандидат економічних наук, доцент,
завідувач кафедри аналізу та статистики,
Вінницький національний аграрний університет

Колісник А.В.

магістр,
Вінницький національний аграрний університет

Визначено сутність фінансової стійкості. Розглянуто основні завдання та етапи діагностики фінансової стійкості. Досліджено основні методи та показники діагностики фінансової стійкості. Проаналізовано наявність власних оборотних коштів підприємств України за видами економічної діяльності у 2013–2016 рр. Визначено напрями поліпшення фінансової стійкості підприємств, які сприятимуть виходу з кризи та забезпечать їх належний фінансово-економічний стан.

Ключові слова: фінансова стійкість, діагностика фінансової стійкості підприємства, показники фінансової стійкості.

Определена сущность финансовой устойчивости. Рассмотрены основные задачи и этапы диагностики финансовой устойчивости. Исследованы основные методы и показатели диагностики финансовой устойчивости. Проанализировано наличие собственных оборотных средств Украины по видам экономической деятельности в 2013–2016 гг. Определены направления улучшения финансовой устойчивости предприятий, которые будут способствовать выходу предприятий из кризиса и обеспечат их надлежащее финансово-экономическое положение.

Ключевые слова: финансовая устойчивость, диагностика финансовой устойчивости предприятия, показатели финансовой устойчивости.

The essence of financial stability is determined. The main tasks and stages of the diagnostics of financial stability are considered. The basic methods and indicators of financial stability diagnostics are investigated. The analysis of the existence of own working capital of Ukrainian enterprises by types of economic activity in 2013 – 2016. The directions of improvement of financial stability of enterprises, which will help enterprises to exit the crisis and ensure their proper financial and economic condition, are determined.

Keywords: financial stability, diagnostics of financial stability of the enterprise, indicators of financial stability.

Постановка проблеми. У сучасних умовах економіки України для забезпечення стабільності та можливостей економічного зростання підприємств значна увага приділяється фінансовій стійкості. Вона характеризує їх фінансову незалежність та вміння оптимально використовувати основні та оборотні засоби, що дає змогу здійснювати фінансово-господарську діяльність без збоїв та за встановленими планами.

Тому правильна оцінка та аналіз фінансової стійкості дають можливість пошуку шляхів, потрібних для запобігання появі негативних тенденцій та явищ у розвитку діяльності підприємств. Ці обставини викликають необхідність проведення досліджень, орієнтованих на визначення напрямів поліпшення фінансової стійкості підприємств, які сприятимуть виходу підприємств із кризи та забезпечать їх належний фінансово-економічний стан.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням фундаментальних питань діагностики фінансової стійкості підприємств займалися такі провідні вчені та науковці, як І.А. Бержанір, Т. Пересада, С. Пінчук, Б.Є. Грабовецький, І.В. Шварц, М.С. Абрютіна, Ю.М. Василенко, О.В. Павловська, Н.М. Придуляк, Н.Ю. Невмержицька та інші. Проте, незважаючи на значну кількість праць, присвячених проблемам діагностики фінансової стійкості підприємств, практично відсутні розробки щодо формування цілісної системи діагностики фінансової стійкості підприємства в сучасних умовах, що поглиблює актуалізацію дослідження в цьому напрямі.

Постановка завдання. Мета статті – визначення сутності, значення, завдань, етапів, методів та показників проведення діагностики фінансової стійкості підприємств як однієї з най-

важливіших характеристик фінансово-виробничої діяльності підприємств України.

Виклад основного матеріалу дослідження. Ринкова система господарювання зумовлює зміну форм та методів управління підприємством, вимагає нових підходів до визначення місця та ролі підприємства у розвитку суспільного виробництва. Успіх структурних та організаційних перетворень господарюючих суб'єктів багато в чому залежить від своєчасного та регулярного проведення діагностики фінансово-економічної діяльності загалом і фінансової стійкості зокрема [1]. Фінансова стійкість підприємства характеризує його здатність функціонувати та розвиватися, зберігати рівновагу своїх активів і пасивів у мінливому внутрішньому й зовнішньому середовищі, що гарантує його платоспроможність та інвестиційну привабливість у довгостроковій перспективі в межах допустимого рівня ризику [2].

У науковій літературі відсутнє єдине трактування поняття «фінансова стійкість». На думку Б.Є. Грабовецького, фінансова стійкість – це надійно гарантована платоспроможність, рівновага між власними та залученими засобами, незалежність від випадковостей ринкової кон'юнктури і партнерів, довіра кредиторів і інвесторів та рівень незалежності від них, наявність такої величини прибутку, який би забезпечив самофінансування [3].

М.С. Абрютіна та А.В. Грачов визначають фінансову стійкість підприємства як надійно гарантовану платоспроможність, незалежність від випадковостей ринкової кон'юнктури і поведінки партнерів [4].

О.В. Павловська, Н.М. Притуляк і Н.Ю. Невмержицька розглядають фінансову стійкість із позиції спроможності підприємства за рахунок власних коштів забезпечити запаси і витрати, не допустити невіправданого дебіторської заборгованості і кредиторської

заборгованості та своєчасно розраховуватися за зобов'язаннями [5].

На нашу думку, найбільш вдале визначення дає Г.В. Савицька, яка розкриває фінансову стійкість як здатність підприємства функціонувати та розвиватися, зберігати рівновагу своїх активів та пасивів у мінливому внутрішньому та зовнішньому середовищі, яка гарантує його постійну платоспроможність та інвестиційну привабливість у межах допустимого рівня ризику [6].

На основі розглянутих джерел можна визначити такі основні завдання діагностики фінансової стійкості, як:

- своєчасне виявлення та усунення недоліків у фінансовій діяльності та поліпшення структури капіталу;
- оцінювання фінансових ризиків діяльності;
- вишукування резервів покращення фінансового стану підприємства та його платоспроможності;
- оцінювання ймовірних фінансових результатів діяльності підприємства, виходячи з реальних умов господарювання та наявних власних і позикових засобів;
- розроблення заходів, спрямованих на підвищення ефективності використання фінансових ресурсів та зміцнення фінансового стану підприємства [7].

Джерелами інформації для діагностики фінансової стійкості підприємства є фінансова, статистична та оперативна звітність, планова інформація, нормативна інформація, інформація про технічну підготовку виробництва тощо.

Діагностика фінансової стійкості традиційно проходить у два етапи (рис. 1).

У сучасній теорії та практиці фінансового аналізу діяльності підприємства існує низка методів оцінки фінансової стійкості підприємства, найбільш відомими та вживаними з яких є:

- оцінка фінансової стійкості підприємства за допомогою абсолютних і відносних показників;
- застосування методів бальної оцінки для інтегральної оцінки фінансової стійкості підприємства;
- рейтингова оцінка фінансової стійкості підприємства [8].

На нашу думку, аналіз фінансової стійкості може проводитися із використанням показників, що наведені у таблиці 1.

Вважаємо, що мінімальною умовою фінансової стійкості підприємства є наявність власних оборотних коштів, величина яких визначається як різниця між власним капіталом і необоротними активами. У табл. 2 у відсотках представлено результати розра-

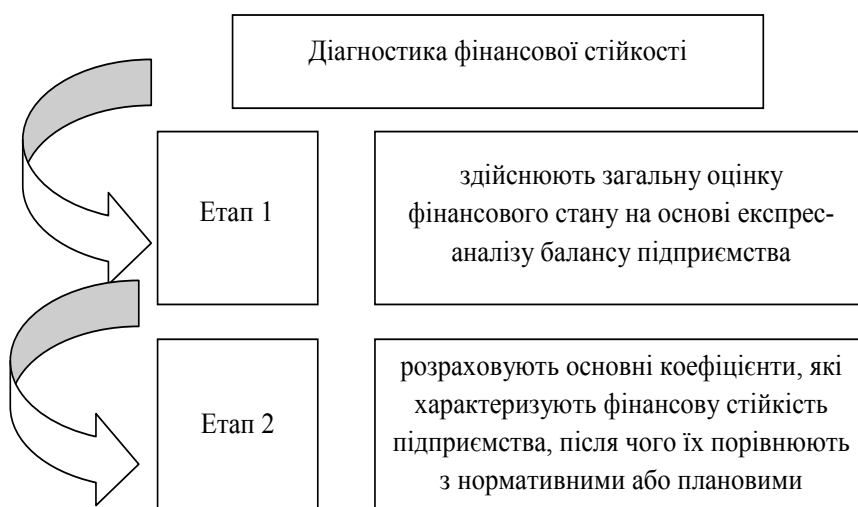

Рис. 1. Етапи діагностування фінансової стійкості

Джерело: побудовано авторами на основі [1]

Таблиця 1

Показники оцінки фінансової стійкості підприємства

№	Показник	Опис
1	Коефіцієнт автономії	Визначається як відношення загальної суми власних коштів до підсумку балансу. Чим більше значення коефіцієнта, тим менша залежність підприємства від зовнішніх джерел фінансування.
2	Коефіцієнт фінансової залежності	Показник, обернений до коефіцієнта автономії, показує, яка сума загальної вартості майна підприємства припадає на 1 грн. власних коштів.
3	Коефіцієнт маневреності власних засобів	Характеризує ступінь мобільності власних засобів підприємства. Визначається як співвідношення власних оборотних коштів та власного капіталу.
4	Коефіцієнт маневреності робочого капіталу	Розраховується як відношення вартості робочого капіталу (власних оборотних коштів) до суми джерел власних коштів; характеризує ступінь мобільності використання власних коштів підприємством.
5	Коефіцієнт фінансової стабільності	Визначається як відношення власного капіталу та залученого. Характеризує здатність компанії відповідати за своїми зобов'язаннями в середньо- і довгостроковій перспективі.
6	Коефіцієнт співвідношення залученого і власного капіталу	Розраховується як співвідношення всієї суми зобов'язань за залученими коштами та суми власних коштів. Показник характеризує фінансову стійкість підприємства.
7	Коефіцієнт концентрації власного капіталу (коефіцієнт автономії, коефіцієнт незалежності)	Визначає частку коштів власників підприємства в загальній сумі коштів, вкладених у майно підприємства. Характеризує можливість підприємства виконати свої зовнішні зобов'язання за рахунок використання власних коштів, незалежність його функціонування від позикових коштів.
8	Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	Є доповненням до попереднього коефіцієнта – їх сума дорівнює 1 (або 100%). Коефіцієнт характеризує частку позикових коштів у загальній сумі коштів, вкладених у майно підприємства.

Джерело: побудовано авторами на основі [9]

Таблиця 2

Наявність власних оборотних коштів у підприємств України за видами економічної діяльності у 2013–2016 рр., у відсотках (%)

№ п/п	Вид економічної діяльності	Роки				Відхилення +/-
		2013 р.	2014 р.	2015 р.	2016 р.	
1	Сільське, лісове та рибне господарство	12,4	10,5	15,2	16,2	3,8
2	Промисловість	-16,7	-24,3	-28,7	-29,1	-12,4
3	Будівництво	-25,2	-34,4	-36,6	-38,6	-13,4
4	Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	-10,5	-19,3	-19,9	-20,1	-9,6
5	Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	-18,4	-22,7	-15,2	-13,9	4,5
6	Тимчасове розміщування й організація харчування	-31,9	-58	-77,7	-87,3	-55,4
7	Інформація та телекомунікації	-24	-46,3	-28,5	-25,9	-1,9
8	Фінансова та страхова діяльність	32,9	7,8	4,7	4,2	-28,7
9	Операції з нерухомим майном	-35,4	-55,2	-61,7	-73,4	-38
10	Професійна, наукова та технічна діяльність	-10,5	-10,3	-12,8	-14,1	-3,6
11	Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	-5,7	-9,4	-12,4	-15,4	-9,7
12	Освіта	-2	0,1	-9,4	-13,4	-11,4
13	Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	-30,4	-44	-44	-47	-16,6
14	Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	-41,9	-44,4	-47,5	-50,5	-8,6
15	Надання інших видів послуг	-34,8	-29,1	-18,4	-15,4	19,4

Джерело: побудовано авторами на основі [10]

хунку величини власних оборотних коштів підприємств України для різних видів економічної діяльності.

Як видно з таблиці 2, більшість галузей мають негативні значення власного оборотного капіталу. Винятком є сільське господарство, фінансова та страхова діяльність. Цей показник у сфері сільського господарства протягом досліджуваного періоду збільшився на 3,8%, що

пов'язано зі збільшенням обсягів виробництва продукції і зменшенням витрат на її одиницю. Тому можна стверджувати, що у більшості сфер діяльності українські підприємства майже позбавлені спроможності розвитку. Проте для деяких видів діяльності така ситуація частково може бути пояснена. Наприклад, у сфері торгівлі негативне значення власного оборотного капіталу може бути пов'язане зі специфікою

Рис. 2. Напрями поліпшення фінансової стійкості підприємств

Джерело: побудовано авторами на основі [11]

бізнесу, а саме з тим, що потрібно утримувати велику кількість запасів.

Отже, з огляду на вищевикладене, важливо оцінювати фінансову стійкість підприємства, щоб володіти інформацією про величину власного та залученого капіталу, збутову діяльність, наявність та погашення дебіторської заборгованості, шляхи та можливості зменшення собівартості продукції тощо. У процесі оцінки важливо також намітити напрями поліпшення фінансової стійкості підприємств (рис. 2).

Висновки. Отже, в сучасних умовах господарювання необхідно розробити і впровадити цілісну систему діагностики фінансової стійкості підприємства, яка допоможе вчасно виявити та усунути недоліки у фінансовій діяльності підприємства.

Процес діагностики фінансової стійкості має формуватися з урахуванням як зовнішніх, так і внутрішніх факторів впливу, що в результаті приведе до мінімізації негативного впливу сукупності всіх чинників на діяльність підприємства. Такі дії дадуть підприємству можливість не тільки вижити в умовах кризи, але й розширити свій бізнес.

Напрямами поліпшення фінансової стійкості можуть бути: пошук оптимального співвідношення власного і позикового капіталу; зниження собівартості продукції; оптимізація збутової політики та удосконалення рекламної діяльності; оптимізація дебіторської заборгованості; збереження кадрового потенціалу; здача в оренду або продаж окремих об'єктів основних фондів.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Пінчук С. Особливості діагностики фінансової стійкості підприємства / С. Пінчук, М. Мицяк // Збірник наукових праць Державного економіко-технологічного університету транспорту. Сер. : Економіка і управління. 2015. Вип. 33. С. 312–320. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Znpdetut_eiu_2015_33_37.
2. Пересада Т. Фінансова стійкість як визначальний індикатор при діагностиці імовірності банкрутства суб'єктів підприємницької діяльності / Т. Пересада, О. Федорук // Економічний аналіз. 2012. Т. 10(4). С. 289–292. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecan_2012_10\(4\)_68](http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecan_2012_10(4)_68).
3. Грабовецький Б.Є., І.В. Шварц. Фінансовий аналіз та звітність : навч. засіб. Ч. 1 / Б.Є. Гробовський, І.В. Шварц. Вінниця : ВНТУ, 2011. 154 с.
4. Абрютіна М.С. Аналіз фінансово-економічної діяльності підприємства / М.С. Абрютіна, А.В. Грачев. М.: Дело и сервис, 2001. 272 с.
5. Основні чинники, що впливають на фінансову стійкість підприємства. URL: http://www.analixplus.com/2/7_3.php.
6. Савицкая Г.В. Анализ хозяйственной деятельности предприятия / Г.В. Савицкая. Минск: Новое знание, 2002. 704 с.
7. Діагностика фінансової стійкості підприємства. URL: http://pidruchniki.com/88227/menedzhment/diagnostika_finansovoyi_stiykosti_pidpriyemstva#195.
8. Василенко Ю.М. Фінансова стійкість підприємства та шляхи її забезпечення / Ю.М. Василенко // Економіка. Фінанси. Право. 2015. № 1. С. 21–25. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecfipr_2015_1_6.
9. Показники фінансової стійкості і стабільності підприємства та їх оцінка. URL: <http://buklib.net/books/28029>.
10. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://ukrstat.gov.ua>.
11. Готра В.В., Рипич В.В., Дячок А.В. Діагностика фінансового стану підприємства та шляхи його покращення. URL: http://www.economyandsociety.in.ua/journal/8_ukr/38.pdf.